

SLOVENSKI NAROD

Izbija vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Namerati do 30 petič 2 D, do 100 vrst 30 50 p, večji inserti petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravitelstvo: Šmalcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Oredništvo: Šmalcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34

Poštnina plačana v gotovini.

Konec vojaške kontrole nad Nemčijo

V Ženevi se je dosegel nov napredek v smeri splošnega evropskega pomirjenja. Veselje so sklenile, da odpravijo medzavezniško vojaško kontrolo v Nemčiji, ustanovljeno v smislu versailleske mirovne pogodbe, in sicer že z dne 31. januarja 1927.

Ženevski sklep je za evropsko politiko velepomenben. Tvori le člen v vrsti dogodkov, ki si sledijo od locarnskega sporazuma in ki imajo vsi za cilj obnovo normalnega stanja med Nemčijo in njenimi zmagovitimi zapadnimi sosedi.

Doslej so skeptiki na obeh straneh, na nemški kakor tudi na francosko-belgijski, grajali smer nove politike, ki prinaša pomirjenje in omiljuje na korist Nemčije določbe mirovne pogodbe, češ, da pomirljivi duh na nasprotni strani ni iskren, marveč da naj služi samo za pretežvo za nadaljnjo vojno pripravljanje, za revanžno politiko.

Kako je z razpoloženjem celega naroda, se seveda ne da točno reproducirati; da so šovinistični elementi očitno v Nemčiji še zelo močni, to je dejstvo, ki se ga ne da prikriti. Popolnoma neutemeljena ni bojazen, da se ne bi nemška revanžna struja okoristila na osnovi koncesij, ki jih doseže v poslednji dobi od Francije in Belgije ter njenih zaveznikov. Toda politika, ki bi računala samo s temi prenapetostmi v nemškem taboru, bi morala ostati sterilna, ker bi morala vztrajati na tem, da se še vedno vzdržuje v Evropi razlikovanje dveh taborov, zmagovitega in premaganega, in da se bremena, ki jih je poraz naložil Nemčiji, obdržijo v nezmanjšani in neomiljeni obliki. S tem bi se seveda razdvor med evropskimi narodi ne le vzdrževal, marveč celo povečal ter poglobil in netivo za bodoče vojne bi se s tem kopičilo brez prestanka. Tako politiko bi hoteli zares nadaljevati nacionalistični šovinisti in tudi v Franciji jih je precej takih, ki računajo in bi hoteli državni politiki računati samo s šovinistično Nemčijo.

Toda na obeh straneh so prevladali demokratični, miroljubni elementi, ki so uvideli, da šovinizem ne more do ciljev, koristnih za dobrobit naroda ter države, marveč da nalaga historična nujnost, skrbeti za pomirjenje in zbliznanje. Tako se je zgodilo, da zupaup francoski demokratični krogi demokratičnim elementom v Nemčiji in obratno. To medsebojno zaupanje je postalo osnova nove politike med Parizom in Berlinom. Zakaj kljub ogromnemu vplivu, ki ga ima Anglija na te odnose, je treba vendarle priznati, da bi brez nemško-francoskega zbliznanja ne bilo niti Locarna niti vsega tega, kar je sledilo lokarnskemu sporazumu in doseglo doslej višek z odpravo vojaške kontrole nad Nemčijo.

Pacifisti so lahko po pravici zadovoljni, zakaj z nikakimi ugovori se ne da ovreči fakta, da take odločitve zmanjšujejo sovražnost in pospešujejo zbliznavanje med obema taboroma. S tem faktorom mora evropska politika odselej računati. Kakor so morale sprejemnem Nemčije v Društvo narodov nujno deliti posledice, katerih ena je tudi odprava vojaške kontrole, prav tako morajo tej slediti zopet nove posledice sličnega značaja, na naj je to podelitev kolonialnega mandata Nemčiji ali ureditve saarskega problema ali karkoli podobnega. Zakaj zadeve si sledijo kot členi ene in iste verige.

Končno sodbo, kakle rezultate bo imela ta spravljiva politika, bo izrekla šele zgodovina. Mi smo, lahko se reče, še preblizu vojni dobi, da bi mogli z zadostno zanesljivostjo soditi, ali bodo imeli prav skeptiki, oziroma šovinisti, ali pa miroljubni zagovorniki sporazuma in popustljivosti. S stališča humanitete in kulture je nedvomno naša želja in želja vseh Evropejcev, da bi se sporazum obnesel in da bi odprava vojaške kontrole postala zares osnova trdnega sistema miru in sprave med sosedi, sprave, ki naj bi veljala čim dalje.

PAŠIČEVA OPOROKA

Beograd, 14. decembra. Pašičeva oporoka bo nemara še danes dopolnena odprta in obelodanjena. Zdi se, da oporoka ne bo zanimiva, ker je Pašič večji del svojih nepremičnin že razdelil za časa svojega življenja tako, da se bo ta testament našel samo na manjši del Pašičeve imovine. Neki ugledni radikal izjavlja, da se bo šele po obelodanjenju te oporoke videlo, kako je bil Pašič siromašen in da bo ta oporoka najbolj odgovor Pašičevim naprednim, ki so ga klevetali, da je net-

Audijence političnih šefov končane

Danes ob 13. so bila končana konzultiranja na dvoru. — Popoldne bo kralj imenoval novega ministrskega predsednika. — Po splošnem mnenju dobi mandat Marko Trifković.

Beograd, 14. decembra. Včeraj popoldne so bili, kakor je bilo najavljeno, sprejeti v avdijenci Ljuba Davidović, Svetozar Pribičević in dr. Korošec. Uradni komunikacije, ki je bil izdan šele o polnoči, omenja, da so bili vsi trije politiki mnenja, da bi bile volitve najboljše izhod iz sedanje situacije. Ako bi bile volitve neopurtne, sta Davidović in Korošec mnenja, naj se sestavi koncentracijska vlada vseh vseh strank.

Beograd, 14. decembra. Danes dopoldne so bili sprejeti v avdijencah na dvoru ostali voditelji parlamentarnih strank. Avdijence so trajale od 10. do 13. Prvi je bil sprejet dr. Spačo kot šef jugoslovenske muslimanske organizacije v Bosni in Hercegovini. Njegova avdijenca je vzbudila precejšnjo pozornost, ker je bil slično sprejet v avdijenci Ljuba Davidović kot šef Demokratske zajednice v parlamentu, torej tudi v imenu muslimanov. Dr. Spačo je bil po avdijenci skrajno rezerviran in je odklonil novinarjem vsako izjavo.

Za dr. Spahom je bil sprejet v avdijenci Veljo Vukičević, zastopnik Jovanovičevega kluba. Njegovi avdijenci politični krogi ne pripisujejo posebne važnosti, ker se splošno smatra, da se bodo jovanovičevci zdaj po Pašičevi smrti zopet pridružili radikalom. Z Veljo Vukičevićem je odšel malo pred 13. na dvor tudi predsednik

Radičevega disidentskega kluba, bivši minister dr. Niko Nikić. S to avdijenco bodo zaključena konzultiranja voditeljev parlamentarnih strank. Od federalistov ne bo sprejet nihče.

Popoldne so sprejet v avdijenci predsednik Narodne skupščine, da označi vladarju stranko, ki bi lahko izvedla politiko, kakršno želi krona. Splošno se domneva, da bo Marko Trifković predlagal radikalno stranko. Glede osebe mandatarja, ki naj sestavi novo vlado, so mnenja v radikalnem klubu deljena. Večina smatra, da bo poverjen z mandatom predsednik Narodne skupščine Marko Trifković, dočim prihaja Nikola Uzunović šele v drugi vrsti v poštev. Za Trifkovića govori tudi to, da ima on največ izgledov, da ohrani edinstvo narodno-radikalne stranke.

Med poslanci v Narodni skupščini je danes izredno živahno. Za jutri dopoldne je sklicana seja radikalnega poslanskega kluba, na kateri bo nov mandatar krona poročal o svojem mandatu in o sestavi nove vlade.

Za jutri popoldne je sklicana tudi seja vodstva Demokratske zajednice, ki bo na tej seji zavzelo napram najnovjšemu razvoju političnih dogodkov in napram mandatarju krona svoje stališče ter preciziralo eventualne pogoje za sodelovanje v vladi.

Radić o Pašiču, krizi in klerikalizmu

S Pašičevo smrtjo bo nastopilo med radikali pomirjenje. — Korošec ne more v vlado, ker je klerikalizem nezdružljiv z državnimi interesi. — Radić upa v nadaljevanje režima RR.

Zagreb, 14. decembra. Pred sinočnim svojim odhodom v Beograd je Stepan Radić podal novinarjem sledeče izjave:

„Položaj je mirnejši, kajti s Pašičevo smrtjo je ponehala nervoznost. Pašič je bil v marsičem drugačen, kakor so o njem poročali. Iz govora Marka Trifkovića je razvidno, da Pašič ni bil protidinastičen. Evo vam n. pr. Balužića, poslanika v Rimu, ki je republikanec. On sam trdi oelo, da je socialist, kljub temu pa je pogost in odlični svetovalec kralja in njegovih prijateljev. V Pašičevi okoliščini se nahajajo nebrzdani elementi, zlasti Laza Marković in dr. Janjič. Bistvo krize je v tem, da je bil radikalni klub pred Pašičevo smrtjo enoten in negacij. Omi niso rekli, kaj hočejo, nego so rekli, kaj nočejo. Na drugi strani so govorili, da je parlament za nič in da mora domov. Bali so se, da postane Radić preveč jak. Kakor veste, ima večina radikalov rajše HSS kakor demokrate, kajti demokrate zahtevajo svoje uradnike, zahtevajo 10 velikih županov, zahtevajo to in ono. Mi pa se zadovoljujemo s tem, da se uprava depolitizira. Mi pač nimamo mnogo upravnih uradnikov, ki pa morja zlo, morda pa tudi dobro. Prej se je govo-

rilo: »Zna Baja, šta radić, jaz pa pravim: »Zna Bog, šta radić!«

Nov vlada mora biti takak, da bo lahko predstavljala in izvajala narodno in državno edinstvo ter gospodarsko ozdravljenje. V to vlado lahko vstopijo tudi Slovenci ali ne klerikali.

Kar se tiče tega mojega stališča napram klerikalizmu, se je v zadnjem času dogodilo nekaj, kar je zelo važno. Kardinal Gaspari je izdal novi kodeks, glasom katerega se naša katoliška cerkev imenuje odsej »ecclesia latina«. Na ta način smo sedaj mi katoliški Slovanci, Hrvati, Slovenci in Poljaki Latince, kar je neokusnost. Tudi na vatikanski zahtevu, da se prizna papež kot vrhovni lastnik in gospodar cerkvenih imetij, ne moremo pristati, ker pomeni, da postanemo papeževa kolonija, kar pa ne sme biti. Končno zahtevamo še, da se ukinejo mešani zakoni. Ako pravoslavni poroči katoličanki, ali katoličan pravoslavno, da to ni zakon, nego prešestovanje, to je infamija.

Kombinacija je povsem izključena. Veliki P je odšel k Bogu, malega P pa je vzel vrag. Ta fantom nas ne bo več tlačil.

RADIĆ V BEOGRADU

Beograd, 14. decembra. Danes je prispel semkaj z jutranjim brzovlakom iz Zagreba vodja HSS Stjepan Radić. Na postaji so ga pozdravili njegovi partijski prijatelji.

Značilno je, da se je Stjepan Radić po prihodu v Beograd odpeljal v svoje stanovanje in da je tamkaj ostal vse dopoldne, odklanjajoč to pot novinarjem vsako izjavo.

Oblastne volitve v Bosni

Sarajevo, 14. decembra. Nosilec HSS v Sarajevu bo dr. Juraj Sutej, drugi na listi pa Hakija Hadžić. Ostale kandidatne bo postavil kandidacijski odbor naknadno.

Sarajevo, 14. decembra. Med sarajevskimi socialističnimi strujami je prišlo do razkola. Delavstvo postavi samostojno kandidatno listo Nosilec te liste bo Jova Jakšić, tajnik Delavske zbornice.

Sarajevo, 14. decembra. V Varešu se je vršil protestni shod proti radičevcem. Govorniki so obsojali Radičeve izjave proti duhovnikom, zlasti njegove napade na frančiškane, češ da so si frančiškani stekli največje zaslugе za hrvatstvo v Bosni in Hercegovini.

Zagreb, 14. decembra. V Ljubljani postavijo radičevci po zadržanju tujakinskega strankinega vodstva lastno kandidatsko listo. — Namen samostojnega nastopa radičevcev, v Ljubljani je ta, da preštejejo glasove in pregledajo svoje vrste z ozirom na posrednostno oblastno volitve.

PROSLAVA KRALJEVEGA ROJSTNEGA DNE

Beograd, 14. decembra. Letošnja proslava rojstnega dne kralja Aleksandra 17. decembra se bo vršila po celi Jugoslaviji na svečan način. V cerkvah vseh veroubojencev bodo svečane službe božje. Ministrstvo prosvete je odredilo, da morajo božjim službarnim prisostvovati učenci vseh ljudskih, srednjih in strokovnih šol.

NAMIGAVANJA ACE STANOJEVIĆA

Beograd, 14. decembra. Danes dopoldne je obiskal Aca Stanojević, od Pašičevcev desingnirani naslednik Nikole Pašiča ministrskega predsednika v ostavki Nikola Uzunovića. Po sestanku, ki je trajal samo deset minut, so novinarji vprašali Stanojevića, kaj je novega. Aca Stanojević je odgovoril: »Dajte mi mir! Najprvo pustite, da pokopljemo starca, potem bomo lomili vrata. Na vprašanje, kaj naj pomenijo te besede, je odgovoril Stanojević: »E, pa treba bo opraviti marsikak posel...«

CARIGRAD — MUSTAFA KEMAL

Carigrad, 10. decembra. V političnih krogih se potrjuje vest, da bo v najkrajšem času predložen turkemu parlamentu v Angori zakonski načrt, s katerim naj se preimenuje mesto Carigrad v znak priznanja za zasluge pri ustanovitvi nove turške države po predsedniku republike v Mustafa Kemal.

Italija žali in izziva Jugoslavijo

Skrajno žaljiv komunike rimske službene agencije. — Italijanska vlada očita Jugoslaviji zavojevalne in pustolovske načrte. — Napad na Brianda. — Ahmed beg Zogu o paktu z Italijo.

Rim, 14. decembra. Uradna rimska poročevalska agencija »Agenzia Stefani« objavlja: Iz Beograda prihaja jo neprestano brzjavne vesti o ogorčenju javnosti in o časopisnih napadih na Italijo radi italijansko-albanske pogodbe. Istočasno skuša francoski tisk opravičevati jugoslovensko razburjenost in jo odobrava več ali manj odkrito. Nasprotno pa priznavajo merodajni angleški krogi upravičenost tega italijanskega koraka ter izjavljajo, da je pogodba v skladu z locarnskim duhom. Italijanski tisk je ostal popolnoma trezen in hladnokrvnen, ker ne more razumeti niti jugoslovenskega ogorčenja niti stališča Francije. Pravice Italije napram Albaniji so velesile priznale že leta 1921., ko so italijanske čete zapustile Albanijo. Pogodba, ki je bila med obema državama podpisana te dni, je samo naravno potrdilo takratnih diplomatskih dogovorov.

Upravičen pa je sum, da se Jugoslavija danes razburja radi pogodbe, ki garantira teritorialno nedotakljivost Albanije, samo radi tega, ker je nameravala nekega dne zasedati severoalbansko ozemlje s Skadrom vred. S to pogodbo pa so sanje beograjskih osvoboditeljev za vedno uničene. Miroljubno Italije, ki jo je vodila pri sklepanju te pogodbe, dokazuje tudi sklep, da se ta pogodba registrira pri Društvu narodov, dočim je za pustolovski duh Srbije skrajno značilno dejstvo,

da se namerava protokolizirati te pogodbe upreti. V tej zadevi pa je treba tudi upoštevati razpoloženje albanskega prebivalstva. Sklenitev pogodbe je prebivalstvo tako zadovoljilo, da sta albanski parlament in senat v Tirani soglasno in z viharimi ovacijami odobrila italijansko-albansko pogodbo.

Briand pa, ki je dobil Nobelovo mirovno nagrado in ki vedno rad govori o miru in spravi, bi storil dobro, ako bi francoskemu tisku nasvetoval malo večji mir in strpljivost, zlasti kadar razpravlja o italijansko-albanski ali italijansko-nemški pogodbi, ki bo v kratkem sklenjena; kajti prva kakor druga je dejanski dokaz miroljubnih ciljev Mussolinijeve zunanje politike, ki ne ostane samo pri besedah.

Tirana, 14. decembra. Predsednik albanske republike Ahmed beg Zogu je sprejel novinarje in jim poslal izjave, ki se nanašajo na nerazpoloženje jugoslovenskih političnih krogov napram najnovjšemu italijansko-albanskemu paktu. Ahmed beg Zogu je izjavil, da ni nastopil noben dogodek, ki bi bil skazil dobre odnose med Jugoslavijo in Albanijo. V Beogradu je časopisje napravilo iz albansko-italijanskega pakta nepotrebno žurnalistično senzacijo. Albanski narod ne potrebuje nobene pomoči in bo že sam znal braniti svojo svobodo. Pakt z Italijo bo omogočil trajan mir in ekonomsko urejevanje na Balkanu.

Odprava vojaške kontrole nad Nemčijo

Nov korak k nemško-francoskemu zbliznanju. — Važni sklepi v Ženevi. — Zadoščenje v Nemčiji.

London, 14. decembra. Včeraj je bil dosežen v Ženevi sporazum med zastopniki Anglije, Francije, Belgije, Italije, Japonske in Nemčije glede prenosa vojaške kontrole v Nemčijo od medzavezniške misije na Društvo narodov. Vojaška kontrola misija v Nemčiji bo odpoklicana z 31. januarjem prihodnjega leta in kontrola Društva narodov stopi v veljavo 1. februarja.

Dokument sporazuma naglaša v uvodu zadovoljstvo nad dejstvom, da se je posrečilo doseči sporazum v nad 100 nerešenih vprašanjih glede izvršitve vojaških klavzul versailleske mirovne pogodbe, ki so bile glavna ovira na potu k sporazumu med posameznimi vladami. Od vseh točk sta ostali nerešeni samo dve in sicer vprašanje utrdb in vojnega materijala. Sporazum predvideva, da se nadaljujejo pogajanja glede teh točk pred veleposlanski konferenco v Parizu. Ako ne bo sporazum tudi glede teh dveh točk dosežen do 31. januarja, pride vsa zadeva pred Svet Društva narodov.

Vojaško kontrolo bo odsej opravljalo v smislu versailleske mirovne pogodbe Društvo narodov. Ta pogodba določa namreč v svojem 218. členu, da se mora Nemčija podvreči vsaki kontroli ali preiskavi, ki jo odredi Svet Društva narodov. Kljub temu pomeni ta sprememba za Nemčijo velik uspeh.

za katerim je stremela že vsa zadnja leta. Ker pa še ni izvedla popolne, v mirovni pogodbi predpisane razorožitve, so se zavezniške države doslej upirale odpoklicu svoje stalne vojaške kontrolne komisije. Društvo narodov za enkrat ne bo imenovalo nobene komisije, ampak bo o tem razpravljalo še le na zahtevu katere izmed prizadetih držav, ki imajo pravico, da potom posebnih strokovnih atasejev pri svojih berlinskih poslanstvih nadzirajo nemško oboroževanje.

Berlin, 14. decembra. Ženevska vest o doseženem sporazumu glede odpoklica medzavezniške kontrolne komisije je izzvala v vsej javnosti veliko zadoščenje in znovala utrdila pozicijo zunanega ministra Stresemanna. Vojaško kontrolno komisije je Nemčija vsa leta smatrala za ponižujočo in za suverene države nedostojno šikano. Zato je bil njen poklic glavna zahteva Nemčije pri vseh velikih evropskih akcijah. Desničarski listi zahtevajo sicer, naj se ukine splošni vsaka možnost kontrole nad nemško armado, torej tudi ona potom Društva narodov, zavedejo pa se, da je to za sedaj še nemogoče in priznavajo, da je treba tudi sedanjí ženevski sporazum smatrati za velik uspeh.

Občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo

bo v četrtek 16. t. m. ob 11. dopoldne v »Mestnem domu« v Ljubljani. Predsednik: Spred:

1. Poročilo predsednika.
2. Poročilo o delovanju glavnega odbora v l. 1925.
3. Predložitev družbenega računa za l. 1925.
4. Volitev novih članov odbora v smislu § 18. družbenih pravil, ki jim je po žrebu določeno izstopiti, in sicer: a) enega izmed predsedstva: predsednik Sancič, b) treh članov za bivšo Kranjsko namesto iz zbranih: Ivana Ažnana, Lovro Petovarja in Bohuslava Skaličevega, ter c) treh članov za bivšo Štajersko in sicer namesto po žrebu določenih: Mihaela Brenčiča, Jakoba Jana in Mihaela Hraštnika.
5. Obravnava o predlogih glavnega odbora.
6. Obravnava o predlogih podružnic.

Da ne bo kake pomoče, se obveščajo delegati podružnic, da se ta občni zbor začne točno ob 11. dopoldne. Overovljenje delegator v Mestnem domu začne pa že ob desetih, da ne bo to formalno delo oviralo začetek obnega zbora ob določenem času. Polovična vožnja po železnici zaprosena.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA

Efektii: 2½% drž. renta za vojno škodo 340. 7% invest. pos. 1921 78—80, Celijska posojnica 195—198, Ljubljanska kreditna banka 160, Merkantila banka 95—99, Prva hrvatska štedionica 885, Kreditni zavod 170—180, Strojne tovarne in livarne 90, Trboveljska premogokopna družba 315, Združene papirnice 112, Stavbena družba Ljubljana 55—65, Sešir 104, 2½% kom. zad. drž. bke. 20—22, 4¼% zast. l. kr. dež. bke. 20—22.

VARŠAVSKA BORZA

Efektii: 7% invest. pos. 1921 80—81, 2½% drž. rente 343—345, 343—343,5, Ljubljanska kreditna 141, Hrv. eskomptna banka 100—102,5, Kreditna banka Zgb. 101—104,50, Hipotekarna banka 58—59, Jugobanka 97,50—98, Praštediona 887,50—892,5, Drava dd. Osijek 370—380, Sečeraana, Osijek 420—430, Isis d. d. 45—46, Gutmaen 250, Slavonija 32—32,5, Trboveljska 320—330, Večve 111, Agraria 46,25—47.

INOZEMSKE BORZE

— Curli: Beograd 9,13, Pariz 20,65, London 25,10, Newyork 517,625, Newyork 23,55, Praga 15,325, Dunaj 73,50.

Roparski glavar France Klemen zopet na prostem

Italijanske oblasti so ga izpustile iz zapor. — Prišel je zopet v Jugoslavijo ter je izvršil med tem že več vlomov.

France Klemen, znani roparski glavar, strah in trepet vse ljubljanske okolice, je zopet na prostem. Našim čitateljem bo gotovo še v spominu, ko so ga policijske oblasti po dolgotrajnem zasledovanju letošnjo pomlad končno zasabile ter izročile sodišču. Na vesti ima celo vrsto vlomov, ki jih je izvršil deloma sam, večinoma pa v družbi svojih komplicov. Takrat je bil izroččen sodišču, kjer pa je začel simulirati blaznost. Zato so ga morali oddati v opazovalnico umobolnice na Studencu. Kljub najstrožjemu nadzorstvu pa se je prebrisano zločincu posrečil beg. Iz rjuh si je spletel vrv ter se spustil iz prvega nadstropja na tla. Nekaj časa se je še potikal po ljubljanski okolici, nato pa je pobegnil čez mejo v Italijo. Na podlagi tiralice naših oblasti so ga sicer italijanske oblasti kmalu nato prijele in zaprle, niso ga pa hotele izročiti, ker je italijanski državljan. *Iz še neznanih vzrokov pa je bil dne 1. decembra na tihem zopet izpuščen iz italijanskih zaporov.*

Komaj je Klemen zopet zadihal prost zrak, že se mu je zahotelo po njegovem starem poklicu; iz hvaležnosti do galantne Italije pa si je za svoj vlomilski delokrog izbral zopet Jugoslavijo in se pritepel nazaj preko meje. Pojavil se je v Loški dolini, kjer je pretekli teden že izvršil več vlomov. Na Logu pri Brezovici je v nedeljo ponoči v družbi z nekimi svojimi stari tovariseri vlomil v šolsko poslopje ter odnesel iz ročne blagajne 150 Din. Oblasti ga imajo na sumu, da je izvršil tudi vlom v bližnji Borovnici, kjer so ga par dni prej opazili. Zandarmerija je seveda pridno na delu, da ga čim prej zopet izsledí. Prebivalstvo, zlasti na deželi, naj bo skrajno previdno, kajti Klemen je na glasu kot najzrednejši vlomilec. Komur bi bilo o njegovem bivanju kaj znanega, naj obvesti o tem najbližnjo orožniško postajo ali pa policijsko direkcijo v Ljubljani.

Zanimivosti iz naših krajev

Kmetska drama v Liki. — Po 16 letih odkrit zločin. — Kako se je godilo razkrinkanemu špiritistu v Vinkovcih.

Zagreško sodišče se je te dni bavilo z umorom, ki je bil izvršen pred 16 leti. V Majuri sta živel dva zakonca Lazič. Njuno zakonsko življenje je bilo podobno vsem drugim zakoncem, ki so na kmethi še dandanes po nekod v navadi. Stariši so dogovorili ženitev, ne da bi prašali glavna akterija, ali se s tem strinjata. Hoče, noče, morša. Vzeti sta morala, ker so tako želeli njuni starši, daš nista bila eden za drugega. Zato tudi v zakonu ni bilo harmonije, če tudi sta preživela skupno dolgo vrsto let. Ostala sta si vedno tuja. Žena je sicer prinesla možu v zakon prav lepo doto, a vse to njunega medsebojnega razmerja ni izboljšalo. Prišla je kopica otrok, a tudi ti niso mogli ustvariti med njima tesnejših vezí. Čim bolj sta bila ločena, tem neznosnejše je postajalo njuno razmerje. Lazič je dvakrat odšel v Ameriko, toda tam ni imel sreče. Vselej se je zopet praznih rok vrnil domov. To pa je njegov položaj še poslabšalo. Prepri so bili na dnevnem redu in Jaga je postajala vedno hušša.

svoje dejanje, opisala jim je pa tudi vse svoje gorje. Celó življenje — eno samo trpljenje, ki ga tudi smrt moža ni mogla olajšati. Nekdaj robustna žena je danes sključena starica, ki še komaj premika svoje stare kosti. Prič ni. Vsi, ki bi lahko o tisti moči kaj izpovedali, so že davno pod zemljo. Ostala je le še prijateljica, ki jo je izdala. A tudi ta se danes ne spominja več natanko, kako je bilo takrat. Razprava je bila v svrhu zaslišanja izvedencev preložena na prihodnji ponedeljek.

Po deželi se često klatijo razni sumljivi elementi, ki na skrajno prefrigan način izrabljajo naivnost podeželskega prebivalstva in ga očigavno, če le morejo. Tako se je po Hrvatskem klatil neki špiritist, ki si je nadel lepo doneče ime Don Tanton. Mož je s prav dobrim uspehom uganjal svoj humberg. Z velikim tamtamom pa je najvil tudi svoj prihod v Vinkovce. Tu pa se je pošteno opeklo.

Na njegov poziv se je v dvorani kinematografa »Urania« zbrala številna publika, ki je prišla, da prisotuje njegovim čarovanjem in atrakcijam. Don Tanton je privedel na oder upavano ženo Evsapio, raztolmačil publiki pojme špiritizma in astralnega telesa, ter nato izjavil, da hoče tudi v praksi predočiti publiki svojo umetnost. Med publiko je razdelil lističe, na katere je smel vsakdo nekaj zapisati, nato jih je zbral in dal sredi dvorane sežgati. Nato je sedel na stol, zakril obraz z rokami, se pričel krčevito zvijati, od časa do časa pa je pričel kakor v polsna govoriti in je po vrsti publiki čital, kar je vsakdo napisal na lističu. Seveda ga je publika viharno akklamirala.

Med publiko je bil tudi seljak Marijan Bosančić, ki je slučajno prišel v Vinkovce po opravkih. Bil je v spremstvu nekakega medicina. Prebrisan seljak si je bil takoj na jasnem, da je špiritizem nekaj »švindela« in je natančno opazoval Don Tantaona. Opzil je, da ta vedno skozi prste škilí v eno stran. Opozoril je na to svojega tovariša medicina, ki se je neopaženo zmužnil za kulise, kjer je napravil nenavadno odkritje. Za kulisami je stal Don Tantonov sluga in vlek iz neke škatlje listič za lističem ter njih vsebino prepisal z velikimi črkami na ploščo, katero je mogel opaziti samo »špiritist«. Ta je na to nežinjirano publiko javil vsebino. Don Tanton je namreč imel škatljo, ki je imela dvojno dno. Dal je sicer zažgati listike, ki pa so bili prazni, dočim je listike z napisí s škatljo vred vzel njegov sluga. Čim je to medicinec opazil, je siepario objavil publiko. V dvorani je nastal kraval in malo je manjkalo, da ni publika špiritista pošteno naklestila. Tudi »medij« se je hitro zbudil iz svojega sna in izginit z odra.

Publika je zahtevala, da ji razkrinkani špiritist vrne denar, Don Tanton pa je milo prosil, da mu puste denar, češ da je to njegov edini zaslužek. Don Tanton, po poklicu brivec iz Vukovarja, je še istega dne odnesel pete in izginit iz Vinkovcev. V bodoče pa bo menda rajše ostal pri svojem poklicu, kot pa prirejal »špiritistične« predstave.

Najlepša Jugoslovenka

Zaključno tekmo vanje »Fanameta«.

Bolj kot vsi svetovni in politični dogodki je v zadnjem času zanimalo naš ženski svet tekmo vanje za najlepšo Jugoslovenko, kateri obljublja filmski trust »Fanamet« karijero filmske zvezde. Ze samo tekmo vanje za najlepšo Jugoslovenko bi zadostovalo, da bi spravilo vsa naša dekleta na koncu. Katera ženska pač ne bi hotela nositi častnega naslova najlepše žene iz cele države? In kaj se je karijera filmske zvezde? Saj sanja o tem toliko naših deklet, ki občudujejo v filmih vse razkošje in dozdnevno srečo igralok.

Razumljivo je, da je zato vladalo za to tekmo vanje velikansko zanimanje. V vseh večjih mestih so se vršile javne izbire, med najlepšimi pa ima sedaj odločiti posebno razsodišče strokovnjakov. Posel teh ljudi ni lahak. Iz vseh krajev države so prispeli v Zagreb kar celi zaobj fotografij, poleg tega pa še nebroj pisem, v katerih izlivajo tekmovalke svoje občutke in izražajo upanje, da jim bodo razsodniki pri končni izbiri naklonjeni. A kdo naj zadosti vsem tem željam! Veliko jih je, a le ena more biti izvoljena...

Da ne bo prevelike zamere, je razsodišče sklenilo, da prepusti končno izbiro širši javnosti. Zaključno tekmo vanje se bo vršilo jutri v Zagrebu v hotelu »Esplanade«. Pri tej zaključni tekmi bo nastopilo samo šest izvoljenk, ki jih je izmed vseh tekmovalk izbralo razsodišče. Med temi je tudi ljubljanka gdč. Ida Kravanja. Tri izvoljenke med njimi bodo nato na stroške »Fanameta« odpotovale v Berlin, kjer jih bodo še strokovno ocenili, fotografsko preskusili in definitivno izbrali najlepšo, odnosno za film najprimernejšo. Ta bo potem reprezentirala Jugoslavijo v filmu. Kateri bo sreča mila, je težko reči. Razsodniki so baje v silni zadregi, ker so vse tekmovalke zelo prikupljive in se boje zamere. A brez tega ne bo šlo...

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Torek, 14. Zaprt.
Sreda, 15. »Drugi breg.« E.
Četrtek, 16. Zaprt.
Petek, 17. »Triglavska bajka.« Slavnostna predstava v prslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja. D.
Sobota, 18. Ob 16. »Slaba vest.« Dijaška predstava pri znanih cenah. Izv.
Nedelja, 19. »Triglavska bajka.« Izv.

OPERA.

Torek, 14. »Mrtve očj.« A.
Sreda, 15. »Manon.« B.
Četrtek, 16. »Zidinja.« C.
Petek, 17. Zaprt.
Sobota, 18. »Tannhäuser.« E.
Nedelja, 19. Ob 15. »Carmen.« Ljudska predstava pri znanih cenah. Izv.

Karmela Kosovelova, mlada slovenska pianistka, ki je doslej študirala v inozemstvu, priredi 10. januarja v Ljubljani svoj prvi klavirski koncert s pretežno klasičnim programom.

Glasbena Matica v Mariboru je priredila 10. t. simfoničen koncert Čajkovskega. Koncert je bil izredno dobro obiskan in je tudi v umetniškem oziru uspeh zelo zadovoljiv. Ponovi se v ponedeljek, 20. t. M. Vstopnice v predprodaji pri Hofjerju in Brišnikovi.

Srednješkolsko akademijo prirede v četrtek ob 20. v umionski dvorani v prslavo kraljevega rojstnega dne gojenci ljubljanskih srednješkolskih zavodov pod vodstvom Društva učiteljev glasbe. Na sporedu so deklaracija, klavirske in violinske točke ter nastopi dijaskih pevskih zborov. Ker bo to prvi koncert te vrste v Ljubljani, ni dvoma, da bo vzbudil med občinstvom mnogo zanimanja, kar navdušenje naše mladine tudi v polni meri zasluži. Vstopnice in podrobni sporedi v Matici knjižarni.

Prvovrstni umetniški užitek bo nudil vsem obiskovalcem koncert Orkestralnega društva Glasbene Matice v ponedeljek, 20. tn. v Unionu. O umetniški kvaliteti Orkestralnega

ga društva je pač nepotrebno govoriti, saj je društvo danes brez dvoma najboljši umetniški orkester Slovenije. Program je izredno zanimiv in pester ter obsega sama dela, ki v Ljubljani še niso bila izvajana. Vstopnice v Matici knjižarni na Kongresnem trgu.

Julij Betetto v Beogradu. Basist ljubljanske opere, Betetto je gostoval koncert preteklega tedna v Beogradu v »Seviljskem brivecu« in »Borisu Godunovu«. Osvojil si je i publiko i kritiko, tako da mu posvečajo beograjski dnevniki, ki sicer nimajo ravno preveč prostora za gledališče, daljše sestavke, v katerih omenjajo Betettov nastop kot izreden dogodek za beograjsko publiko. Kritika izraža željo, da bi ostal Betetto odslej stalni gost beograjske opere.

telo se ji je gospodarjevega denarja. Dolgo je tuhtala, kako bi to napravila, da bi ji ne »prišli gore«, nazadnje pa je skovala načrt. Nagovorila je svojega ljubčka, 23letnega Kocmuta, naj ji pomaga priiti do denarja, narkar bosta odšla v tuje kraje in bosta tam uživala svojo srečo. Fant si ni dal dvakrat reči. Po navsevu grešne Magdalene se je skril v svinjski hlev, na dogovorjeni znak pa je prišel iz svojega skrivališča ter vdrl v gospodarjevo sobo, kjer je izmaknil iz omare 11.900 Din in neki samokres, ostalih 7000 Din pa je pobrala Magdalena. Toda tatvina je bila kmalu razkrita in tudi oba tatunska tovariša sta bila kmalu pod ključem. Obtožnica sta skesano priznala svoje nepremišljeno dejanje, v svrhu zaslišanja novih prič pa je bila razprava preložena.

Sokol

Odborova seja ČOS

V nedeljo se je vršila v slavnostni dvorani Tyrševega doma odborova seja ČOS, na kateri je bilo podano poročilo o gradbi Tyrševega doma. Češkoslovaško Sokolstvo je zbralo za to impozantno stavbo 25 milijonov Kč. VII. vsesokolski zlet je položil temelj Tyrševega doma, dočim je VIII. zlet s svojim finančnim efektom omogočil, da so dokončali ta najlepši spomenik ustanovitelju Sokolstva. Splošno zanimanje je vzbudilo tudi poročilo o proračunu ČOS za 1. 1927. Celokupni izdatki so preračunani na 2.264.150 Kč. Do bčev VIII. vsesokolskega zleta je omogočil znižanje članarine od 3 na 2 Kč mesečno. Vsak član pa plačuje poleg redne članarine še 1 Kč za stalno telovadno šolo.

Iz »narodnega zaklada«, ki ga je ustanovilo čl. Sokolstvo v svrhu podpiranja manjšinskih sokolskih društev, so dobila doslej razna obmejna sokolska društva 131.000 Kč. brezobrestnega posojila. Iz poročila o akciji za podporo ruskih emigrantov je razvidno, da je zbralo čl. Sokolstvo v ta namen 505.427 Kč. Ta denar se je porabil za ublažitve bede ruskih beguncev, za podpore ruskim študentom in za propagando sokolske ideje med ruskimi emigranti. Prihodnje leto priredi češko Sokolstvo več žunih zletov na Slovaško, osebno Bratislavi in Košicah.

Z odborove seja ČOS je bil poslan brzojavni pozdrav JSS, ki je istočasno imel odborovo seja v Ljubljani.

Porotne obravnave

Mariborska porota

Denar zapil in pobegnil.

Včeraj se je zagovarjal pred porotniki 31-letni Jože Kuzman, pekovski pomočnik, ki je bil nazadnje uslužben pri pekovskem mojstru Poharju v Framu, Oktobra mesca 1922 ga je postal delodajalec v Mariboru, da bi plačal neke račune ter mu izročil 12.500 Din. Kuzman, ki je le malokdaj zmel v rokah tako velike vsote, je postal čisto zmešan in mesto k trgovcu, ki je že čakal na denar, jo je zavil v najbližje gostilno. Tam je kmalu našel prijeto žensko družbo in pričelo se je potovanja po mariborskih gostilnah in kavarnah. Naslednjega dne je imel velikanskega mačka, zlasti se, ko je opazil, da je precej tisočakov skopnelo. Odsel je na polje in prijavil, da so mu ženske, s katerimi je bil v družbi, denar ukradle. Še predno pa se je mogla policija prepričati o resničnosti te ovadbe, je Kuzman pobegnil. Potepal se je po raznih krajih ter zagrešil še več drugih goljufov in tatvin. Letos oktobra meseca so ga slučajno aretirali v Bakru, kjer je v neki gostilni razgrajal. Tako so mu prišli na sled in končno se je znašel pri mariborskem sodišču. Obtožene je pri razpravi skesano priznal svoja dejanja. Prisodili so mu 16 mesecev težke ječe. Dekla in njen ljubček.

Pri posestniku Francu Rajšku v Svetincih je služila že polnih petnajst let za dekle neka Magdalena Vuzem. Bila je pridna, zvesta in poštena. Radi tega ji je gospodar popolnoma zaupal. Vedela je natančno, kje ima gospodar denar in koliko ga je. Dasi ni več mlada, jo je vendar le premotil skušnjavec in zaho-

Geijska porota

Dva uboja.

V ponedeljek, 13. decembra se je vršilo v Celju zmsko porotno zaslanje. Prvi dan sta se obravnavala dva uboja. Dne 18. septembra t. l. zvečer se je nahajalo v vinski kleti Gvidomu Počivavskega v Trbovljah več gostov med njimi tudi 30-letni rudar Franc Krajšek in Ivan Martinčič, med katerima je prišlo že v gostilni do prerekanja. Po policijski uri so gostje zapustili vinsko klet. Zunaj sta se Krajšek in Martinčič spoprijela in se pričela ruvati. Ko sta ležala oba na tleh, je Krajšek Martinčiča večkrat zabodel; vsled prizadetih poškodb je Martinčič umrl. Krajšek je bil obsojen na 3 leta težke ječe. — V noči o. l. 21. na 22. avgusta se sedela v gostilni Ivana Rupka v Slovenjgradu večja družba fantov med njimi tudi 25letni Jurij Pižeta in Anton Roje. Med prv in drugo uru ponoi so fantje zapustili gostilno. Na česti je prišlo med Pižeto in Rojem do prerekanja in ruvanja tekoma katerega je Pižeta sunil Rojea z nožem v hrbet. Roje je vsled izkrvavitve kmalu po prevozu v bolnico umrl. Pižeta je bil obsojen na dve leti težke ječe.

Volkovi tuljjo

Beležnica

COLENDAR.
Danes: Torek, 14. decembra 1926; kat. tolicani: Spiridon! pravoslavni: 1. decembra, Naum i Ananija; muslimani: 8. džum-elahira 1345; židje: 8. tsebta 5687.
Jutri: Sreda, 15. decembra. 1926; katolici: Irena; pravoslavni: 2. decembra, Uroš, Avakum; muslimani: 9. džum-elahira 1345; židje: 9. tsebta 5687.

DANASNJE PRIREDITVE.
Gledališče: Drama: zaprt. — Opera: »Mrtve očj.« A.
Kinematografij: Matica: »Gospodična gospod«; Dvor: »Opatova ljubica«; Ideal: »Kraljica Moulin Rouge«.

Predavanja: Ob 20. v Mestnem domu: »Zagovor umetnosti«. Predava Josip Vidmar. — Ob 20. v knjižnici za dvorski okraj dr. Stojan Bajci: »Kaj je in kaj hoče komunizem?«
DEZURNE LEKARNE.
Danes: Trnkoczy, Mestni trg; Ramor, Miklošičeva cesta.
Jutri: Bohinc, Rimska cesta; Levstek, Resljeva cesta.
Solnce zaide danes ob 16.18, vziide jutri ob 7.31 in zaide ob 16.19.
Mesec zaide danes ob 1.35, vziide jutri ob 14.11 in zaide ob 2.49.

Volkovi tuljjo

G. Gnjejdič: 11

Ljubezen v pustinji

— Ne, boljše bo v sotor, — je svetoval zdravnik.

Trije so dvignili Viktorja in ga odnesli. Položili so ga na dvorišče pod šotor na mehko seno. Čibisov ga je ponovno preiskal in vprašal, jeli pri rokah led, toda ledu ni bilo.

Kolja je stopil plaho k Antonini Mihajlovi in vprašal, dali bi kaj jedla. Obrnila mu je hrbet in molčala. Kolja je skomignil z rameni in na obrazu se mu je poznala bolelost: spoznal je, da umira obenem s smrtjo tega moža tudi njena ljubezen, ako je sploh kdaj ljubila drugega.

— A vendar morate nekaj jesti, — je dejal Čibisov. — Harun je naročil, naj speko petelina, Nikar se ne brinite — gospodar bi bil užaljen.

— Zejna sem, — je dejala. Ta čas je pristopil Harun z vrčem neke sive, goste tekočine.

— Gospe sem prinesel buze, — je dejal. — Pijte, gospa, našo buzo. Trudna si, pokrepčalo te bo.

Ozrla se je na zdravnika in izpila

požirek. Tekočina se ji je zdela zoprna, dišala je po otrobih. Toda bila je hladna, sveža — a njeno grlo je bilo že davno suho. Zato je nagnila vrč in pila s slastjo. Harun jo je prijazno gledal. Na njegovem zagorelem obrazu se je pojavil smehljaj tilnega sožalja.

— Doktor, boš pil buzo? — je vprašal in mu ponudil vrč.

Zdravnik je molče vzel vrč in izpil do dna. Nato se je znova nagnil nad prijateljca.

— Kaj bo res umrl? — je vprašala Antonina Mihajlova.

— Vročinska paraliza. Ako pride pravočasno pomoč iz apoteke... sicer pa — najbrž je vse zaman! Nikar se ne razburjajte, sedite in raje zaspite: sile boste potrebovali. Takoj vam prineso obed, potem pa ležite.

Na drugem koncu šotora so postavili nizko mizo in nametali blazinice. V velikem vrču so prinesli vode. Harunovi gosti so sedeli okrog in šepetali med seboj. Harun sam je spremil Antonino Mihajlovo k mizi ter ji položil na krožnik kos pečenega petelina in kratec kruha.

— Vi jeste z vilicami in z nožem, — je dejal, — mi pa kar z rokami.

Nalil je kozarec zganja in ga ponudil

starcu-zvoniku, ki je prišel prvi v goste.

— Na zdravje tvojega moža, — je spregovoril stavec, pogledal z enim očesom njo, z drugim kozarec in ga počasi izpraznil. Harun ji je nalil iz čajnika krepkega čaja. Vzela je kozarec in izpila. Naslonjena na blazinice je začutila, da se ji misli mešajo in oči zapirajo, da ni v aulu, marveč v krcmi, in da se njemu možu ni nič pripetilo, da spi tu nekje blizu in da je vse po starem.

Spala je dobro uro. Ko se je prebudila, je bilo praznovanje v polnem razrinalu. Gosti so se razšli. Viktor je ležal še vedno nepremično vznak in hrope. Stegnilo se je že. Pri nji je stala lepa Kabardinka v praznični obleki in ji smeje kimala z glavo. Antonina Mihajlova je spregovorila. Kabardinka je zmajala z glavo in se znova nasmehnila.

— Vašega jezika ne razume, — je dejal Harun. — Pojdiva pogledat, kako bodo dšigitali. Zdravnik vam sporoča, da se »morate razvedriti, in poleg tega pogovorite Koljo, da ne bo dšigital. Kolja je utrujen in tudi sam je truden. Moja žena ostane tu.

Vsaj za hip bi bila rada odšla iz te kamenite škatlice. Podala mu je roko in

preplezala plot. Za aulom so sedele na ograjah dekleta in otročad. Ob poti je stala skupina Kabardincev v narodnih nošah. Na trati so se urili džigiti.

— Pusti tekmo, Kolja! — je zaklical Harun. — Ti in konj sta utrjena. Kolja se je ozrl in ko je zagledal Antonino, se je samo vzravlnal v sedlu.

— Vrat si zložiš, konj pade, — je dejal Harun in potegnil kučmo na oči, kar je bilo dokaz njegovega ogorčenja.

In res, komaj je Kolja pridrvel s svojjo »Raketo« do nekakega predmeta, ki ga je položil zdravnik na tla, ter se nagnil iz sedla, se je konj spotaknil in vsi gledalci so se zasmejali. Kolja je udaril konja z nagajko in ga poglal nazaj. Utrujen konj je še dvakrat skočil, se ponovno spotaknil — in obstal.

— Pojdivo, nočem gledati, — je ponovil Harun in potegnil kučmo na nos; — konja muči, sebe muči — tepec, a ne džigit.

Kolja je oddirjal mimo njih na prejšnje mesto. Na obrazu se mu je poznala jeza in obup, najraje bi bil ubil svojega ljubljena, najboljšega dirkača v okraju, — od sramu in zato, ker se mu je pristudil ves svet, od kar ga je Antonina zapustila.

Tudi nji je bilo vseeno: celo veselilo

jo je, da se muči. In če bi si pred njo razbil glavo, bi ji odleglo — v tem bi videla prst božji. Zdej ji je bil tuj — le-pota mladega, zdravega moškega ji je bila tako zoprna. Med vojno si ni mogla predočiti smrti Zdej ji je bilo jasno — da je ta Kolja z zlobnim obrazom prava smrt.

— Ali ste že dolgo poročen z gospodarjem? — je vprašal Harun.

— Četrto leto — je odgovorila in zadrlitela. — In nehotje je začela računati, kako dolgo je bila omožena. Bila zato, ker je njenega zakonskega življenja zdaj konec.

— Tudi jaz sem oženjen že četrto leto, — je dejal Harun. — Sina imam, dve leti bo kmalu star. A vi, gospa, imate deco?

— Imela sem sina, pa je umrl. — Umrl? Moj pa živi. Pogledite, pokazem vam ga. Oči kot nebo — povsem plave.

— Seznanite me z njim, Harun, — je dejala Antonina.

Ponovno ji je obljubil in odšla sta v liško. Kabardinska dekleta so radovedno ogledovale njeno amazonko in veselo kramljale.

Tudi tu je ljubijo in umirajo, — je razmišljala. — Tudi tu je sreča doma.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 14. decembra 1926

— **Volitve v oblasne skupščine** so pod vtisom zadnjih alarmantnih dogodkov v Beogradu, vladne krize in Pašičeve smrti, stopile nekoliko v ozadje. Pač pa so porabila to pazvo vodstva raznih strank, da poravnajo nesoglasja glede kandidatur v lastnih vrstah in doprjšijo pogajanja za eventualne volilne kompromise. Novih kandidatnih list je bilo radi tega vloženih le prav malo. S hudimi zaprekami se morajo očividno boriti slovenski radičevci, ki so izmed vseh treh večjih strank vložili doslej še najmanj kandidatnih list, zlasti v mariborski oblasti. Klerikalci so za silo poravnali svoja naspotstva glede ljubljanskega mandata: kot nosilca bodo kandidirali baje dr. Adlešiča, ki velja za nekakega nevtarala med obema ljubljanskima strujama SLS. V Mariboru so klerikalci slični kakor v Celju, sklenili kompromis z Nemci in radikali. Na skupni listi bodo kandidirali baje župan dr. Leskovar, odvornik dr. Mühlisen in odvornik dr. Ravnik. Narodne stranke v Mariboru bodo nastopile enotno; nosilec njihove liste bo postajenačelnik Mohorko. Socijalisti, ki so se zediniili v mariborski oblasti za enoten nastop, se pogajajo sedaj tudi za skupne liste v ljubljanski oblasti, zlasti v Ljubljani sami. Ali in kako se pogajanja končajo, nam še ni znano.

— **Izplačilo štendiš.** Prosvetno ministrstvo je zahtevalo od finančnega ministra, naj takoj otvori kredit za izplačilo štendiš onim slušateljem in slušateljicam vseh univerz, katerim so bile štendišje odane.

— **Imenovanje v mornarici.** Za sanitetnega podporočnika v mornarici je imenovan dosedanj privatni zdravnik dr. Josip Kotnik.

— **Učitelji pokojnemu Pašiču.** UJU je sklenilo prispevati v počastitev spomina pokojnega Nikole Pašiča za dječički dom v Beogradu 1000 Din.

— **Reaktiviranje upokojencev.** Vsi omi uradniki, ki so bili pred uveljavljenjem novega uradniškega zakona upokojeni od nosno na lastno željo odpušteni iz državne službe, pa se puste reaktivirati, morajo izpolniti glede šolske izobrazbe vse zakone, ki jih predpisuje v smislu novega zakona. Ako spremene stroko, morajo položiti strokovni izpiti.

— **Centralni fond za kaznilnice.** Pravosodno ministrstvo namerava združiti vse fonde za graditev in oskrbo kaznilnic v centralni fond, ki bo naložen v državni hipotekarni banki. Ta centralizacija je potrebna zato, ker temelje fondi na pokrajinski zakonodaji, ki ovira smotreno poslovanje.

— **Otvoritev novega mostu Sušak-Beka.** Novi most, ki veže Sušak z Reko, bo te dni popolnoma dogotovljen. Dne 31. decembra se bo vršila slovesna otvoritev, nakar bo most izročen javnemu prometu. Kakor znano, je stari most razstrelil Gabrielle D'Annunzio o priliki svojih pustolovčin na Reki. Novi most je morala radi tega zgraditi Italija na svoje stroške.

— **General Magdalenic umrl.** V Vrnjici je umrl v ponedeljek bivši srbski general Milajo Magdalenic. Pokojnik je veljal v stari srbski armadi kot izvrsten vojaški strokovnjak. Izdal je več vojaških razprav in brošur, ki so še danes na dobrem glasu. V srbsko-turški vojni leta 1876-78 je bil poveljnik pjeunirskega polka ter si je stekel velike uspehe. Po smrti Aleksandra Obrenovića je bil upokojen ter je skromno živel v svojem rodnem mestu.

— **Akcija za zgradbo Pašičevega spomenika** v Beogradu. V Beogradu so sprožili prijatelji Pašiča akcijo za postavitve Pašičevega spomenika. Beogradska trgovska trdnjava Vlada Mitić in brat je kot prva poklonila v ta namen znesek 10.000 Din. Prispevke bodo zbirale vse radikalne organizacije v državi.

— **Izmenjava telefonskih žic.** Poštno ministrstvo je odobrilo večji kredit za nabavo bakrenih telefonskih žic, ki bodo služile za izmenjavo sedanjih železnih žic, v kolikor se ta izmenjava še ni izvršila. Bakrene žice omogočajo mnogo različnejše in točnejše telefonski promet ter so manj izpostavljen vremenskim vplivom.

— **Razsoda v procesu dr. Čurčin** — prof. Mikulič. V ponedeljek je bila v Zagrebu razglašena rozsoda v procesu prof. Mikuličice contra dr. Čurčina, ki je v »Novi Evropi« kritiziral neko delo prof. Mikuličice. Razprava je bila radi zasluzevanja priči mnogokrat preložena. Dr. Čurčin je bil radi razloženja časti obsojen na mesec dni zapora, ki pa se spremeni v denarno globo 1200 Din, na objavo sodbe v »Novi Evropi« ter povračilo sodnih stroškov v znesku 5000 Din. Zastopnik dr. Čurčina je prijavil nišnostno pritožbo zoper obsojdo, zastopnik prof. Mikuličice pa radi preizkusa kazni.

— **Navadna eksplozija v Osijeku.** V železnicah v Osijeku se je hotel v ponedeljek zvečer po končanem delu neki delavec umiti. Ker pa mu je bila voda premrzla, je dal v posodo krog 3 kg raztopljenega železa. Vsi ed tega je nastala eksplozija, ki je posodo z vodo raznesla. Razstropljeno železo je oškropilo vse okoli stoječe delavce. Trije so težko ranjeni in so jih morali prepeljati v bolnico. Zračni pritisk je bil tako močan, da je pošlo debel betonski zid.

— **Smrtina obsoda v Novem Sadu.** Pred novosedmimi sodiščem je bil včeraj obsojen na smrt na večletni 32letni hlapček Jovan Krjak. Obtožen je bil, da je v Gajdobri umoril svojega gospodarja in njegovo ženo ter ju oropal. Odnesel je krog 40.000 Din. Obtoženec je priznal, da je izvršil umor, izgovarjal pa se je, da je postal v silobranu, ker ga je gospodar napadel. Vse zasluzene priče so izpovedale proti njemu. Porotniki so soglasno potrdili njegovo kriviko, na podlagi česar je sodišče izreklo smrtno obsodo.

— **Ponesrečen splav na Dravi.** V petek je odplul iz Maribora proti Ptujju med drugimi tudi neki splav, ki pa je imel še nezkušnega krmarja. Vodni tok je zanc-

sel splav v sredino Drave in v Ptujju je zadel splav v steber lesenega mostu. Krmar ga ni mogel več spraviti v pravo smer in kmalu se je splav zagvozil med stebrovje. Ni preostajalo druzega kot da so morali splav razdreti. Seveda je pri tem delu voda odplavila mnogo lesa, vsled česar trpi lastnik občutno škodo.

— **Gospodinje!** Izšel je »Gospodinjski koledar« Jugoslovenske Maticice za l. 1927., ki vsebuje mnogo poučnih člankov in razprav o domačem gospodinjstvu, praktične nasvete za hišo in dom ter obilno novih kuhinjskih receptov. Poleg tega vsebuje koledar praktično urejen troškovenik za domače knjigovodstvo za vse dni v letu. Na prodaj je pri vseh podružnicah Jugoslovenske Maticice v Sloveniji, po vseh knjigarnah in v pisarni Jugoslovenske Maticice v Ljubljani, Selenburgova ulica 7/II. Cena Din 20, za člane Din 15.

— **Gospodinjski koledar** je spominška knjiga vsake gospodinje. Zato segajte prido po njem! **Blizajo se božični prazniki** in najbednejši slepi prosimo vsakogar, da upošteva naše obupno stanje in nam s kakim darom olajša bedo, za vsak najmanjši dar smo iz srca hvaležni. Milodare v denarju ali v blagu) sprejema pisarna Podpornega društva slepih v Ljubljani, Wolfova ul. 12.

Iz Ljubljane

— **Ij Občni zbor aerokluba »Naša krila«** v Ljubljani. Včeraj se je vršil v Kazini občni zbor ljubljanskega aerokluba »Naša krila« kot podružnice glavne organizacije v Beogradu. Ob navzočnosti lepega števila oficirjev in zastopnikov vseh slojev je otvoril občni zbor v imenu osrednje uprave njen delegat kapetan Burazović, ki je obrazložil delovanje aerokluba in njegov namen in pomen. Divizijski general g. Kalafatić je v daljšem nagovoru naglasil velik pomen avijacije, ki se v vseh modernih državah naglo razvija. Zato je potrebno, da tudi mi ne zaostajamo. Veliki župan g. dr. Baltić je naglasil, da je treba delovanje kluba ne le moralno, ampak tudi glovno podpreti ter mu tako omogočiti kar največji razvoj, rektor univerze dr. Lukman pa je želoval novo ustanovljenemu klubu mnogo uspeha. V odmor so bili izvoljeni sledeči g. g.: Častno predsedstvo: general Kalafatić, veliki župan dr. Baltić in rektor univerze dr. Lukman; poselvoedei predsednik inž. Janko Mačkovšek; podpredsednika inž. Gvido Gulić in E. Gangl; tajnik dr. Stane Rapč; blagajnik inž. S. Bloudek. Odbor šteje 24, nadzorni odbor pa tri člane. Ker znaša mesečna članarina samo 2 Din, smo uverjeni, da bo tudi v Sloveniji postal aeroklub najmočnejša organizacija. Član lahko postane vsak jugoslovenski državljani ki je izpolnil 16. leto.

— **Ij Esperantski večer.** Minulo soboto je priredil klub esperantistov v Ljubljani v Narodnem domu Zamenhofov večer, ki ga je otvoril predsednik kluba g. Danilo Herkov s pozitivnim govorom v slovenskem jeziku in esperantu Povdarjal, da avtor esperantskega jezika dr. Ludovik Zamenhof ni velik samo kot izumitelj mednarodnega pomuznega jezika, ampak še bolj kot propagator njegovega pacifističnega in mednarodne vzajemnosti. Orkester »Sloga« je zaigral esperantsko himno »La Espero«, nato pa je opisal g. dr. Winterhalter iz Maribora ideje, ki so vodile velikega ustanovitelja Zamenhofa pri ustanavljanju esperanta in očrtal ogromno važnost, ki ji ima danes esperanto. Ga. Vilma Thierry Kavčnikova je zapela dve pesmi in žela za svoja izvajanja zasluzhen in buren aplavz. Izročeno ji je bil sopek. Pogumno je nastopil s svojo deklaracijo »Mia pensos (moja misel) mali deček Fabine G. Svetozor Banovec pa je žel obilno pohvalo za obe predvajani arji. Tudi njemu je bil izročen sopek. Spored je zaključila deklaracija gđe. Olge Topolovičeve s pesmijo v esperantu. Večer, ki je pokazal, da ima esperanto tudi v Ljubljani velik krog prijateljev in pristašev, je bil zaključen s prijeto domačo zabavo.

— **Ij Božične izložbe ljubljanskih trgovin** nudijo prav pestro in v splošnem tudi zelo okusno sliko. Priznati je treba, da je ljubljansko trgovstvo v tem pogledu v zadnjih letih izredno napredovalo in da danes gotovo prvači v vsaj državi. Vsak mora to dejstvo iskreno pozdraviti, saj povzdignejo lepe izložbe tudi prijaznost in lepoto celega mesta in obenem zelo ugodno vplivajo tudi na okus prebivalstva. Nekatere izložbe so naravnost vzorne, tako da postojiš pred njimi res z veseljem in užitkom. Upajamo, da bodo dobili trgovci, ki so se jim posvetili s tako ljuboznostjo in skrbjo, nagrado in priznanje — z živahno kupčijo.

— **Literarno predavanje** priredi danes ob 8. zvečer v dvorani Mestnega doma Društvo slov. književnikov. Predaval bo Josip Vidmar o temi »Zagovor umetnosti«. Vstopnice pred začetkom predavanja: diaška stojišča po 3 Din, za ostale sedeži po 8 Din. Dvorana bo zakurjena.

— **Ij Uslužbenci mestnega magistrata** in mestnih podjetij so zbrali za poplavljenice v Zireh 4051.50 Din. Vsota se je odposlala občinskemu pomožnemu odboru za poplavljenice v Zireh in sicer 13. novembra Din 3909.50 in 13. decembra 142 dinarjev.

— **Ij Tamburaški odsek Narodno-strokovne Zveze Viš-Glince-Rožna dolina** prične danes, v turek ob 20. z rednim poukom. Novinci in nečlani se še sprejemajo. Zglasiti se je točno ob določenem času pri tov. Tabor-u v organizacijskem lokalni v gostilni »Amerika« na Glincah. Obenem pozivamo članstvo odeska, da prihaja točno k vajam.

— **Ij Srednješolsko društvo »Zora«** priredi v soboto, 18. t. m. ob 8. zvečer pod okriljem društva »Soča« v Ljubljanskem dvoru akademijo, nakar že danes opozarjamo člane in prijatelje »Soče«. Prireditev se vrši brez vstopnine.

— **Ij Za ponesrečene planince** dr. Lubca, Pavla Sumana in Alojzija Reggija opravi klub SPD slovesno zadušnico v četrtek 16. tm.

ob 7. uri zjutraj pri frančiškanih in vabi planince in prijatelje pokojnih k udeležbi. — **Ij Prva božična drevesca na trgu.** Danes zjutraj so pripeljali kmetje iz okolice prva božična drevesca na Kongresni trg.

— **Ij Pravljice za deca** priredi Atena v sredo, 15. t. m. ob 5. popoldne v mali dvorani Narodnega doma. Pravljice pripoveduje pisateljica gđe. Manica Komanova. Prostovoljni prispevki. — 1110-u

— **Ij Trgovine v Ljubljani na dan rojstva** Nj. Vel. Kralja Aleksandra dne 17. decembra 11. bodo zaprte le v času službe božje t. j. od 10.—11. predpoldne. — Gremijalno načelstvo.

— **Ij a rezervne oficirje.** Ljubljanski člani Udruženja rezervnih oficirjev, ki se bodo na rojstni dan Nj. Vel. kralja 17. t. m. udeležili svečanosti v stolni cerkvi, naj se zberejo točno ob pol enajstih v pisarni podobora (Kongresni trg 1, II. nadstropje), odkoder bo skupen odhod. — Podobor Ljubljana.

— **Ij Društvo »Treznost«** ima svoj redni sestanek v sredo 15. t. m. ob pol sedmih zvečer na moškem učiteljsku v klavirski sobi s sledečim dnevnim redom: 1. Predavanje br. g. dr. Pirca »O plemenski higijenici. 2. Slučajnosti. Z ozirom na prvo točko vabimo poleg članov tudi gđ. učiteljsč-nike in učiteljsčnice ter druge, ki se zanimajo za naš pokret.

— **Ij Drobna policijska kronika.** Včeraj so prispele na policijo sledeče ovadbe: radi tatvine 4. kaljenja nočnega mira 4. p. škode tuj lastnine 1, nedostojnega vedenja 1, obrtnega reda 1, prodaje premoega v neplombiranih vrečah, zglahvalnih predpisov 1, pasjea kontumaca 4 in prestopka cestnopolicijskega reda 4. Radi beračenja je bil aretiran Martin J.

— **Ij Za kolesarske tatove** je letos v Ljubljani sezona prav ugodna. Razmeroma suha zima jim gre na roko, ker je kolesarjev kljub mrazu še vedno dovolj. Zato je umljivo, da so tatovi zelo agilni in da prihajajo na policijo dan za dnem ovadbe o številnih tatvinih koles. Zadnje dni sta bili zopet ukradeni dve kolesi. Tako je bilo včeraj odpeljano kolo zidarju Ivanu Strašniku. V Škofiji ulici šte. 8 je obiskal neko stranko, bil pa je tako nepreviden, da je pustil kolo pred hišo. Nekaj minut kasneje ni bilo o kolesu ne duha ne sluha. Kolo je bilo znamke »Puch«, črno pleskano in vredno 1250 Din. — V nedeljo je bilo izpred gostilne Ahlin v Kosezah odpeljano kolo mizarškemu pomočniku Anton Arharju iz Podutika. Kolo je bilo znamke »Styria« in vredno 1250 Din.

Iz Celja

— **c Mestno gledališče.** Danes v turek bi imeli gostovati v Celju ljubljanzani z igrjo »Joyc«. Predstava pa se ne bo vršila danes, ampak je preložena na prihodnji turek.

— **c Gradnja enodružinskih hiš.** Z narobno velikega župana je mestna občina celjska pooblaščena, da prevzamajo za »Splošno gradbeno zdruago v Celju« jamstvo za najem posojila 1.000.000 Din pri Mestni hranilnici v Celju zaradi gradnje enodružinskih hiš. Jamstvo se dovoljuje pod pogojem, da se zgradi vse stavbe samo v območju mestne ali okoliške občine celjske in da si pridržijo mestna občina za vse stavbe predkupno pravico.

Iz Maribora

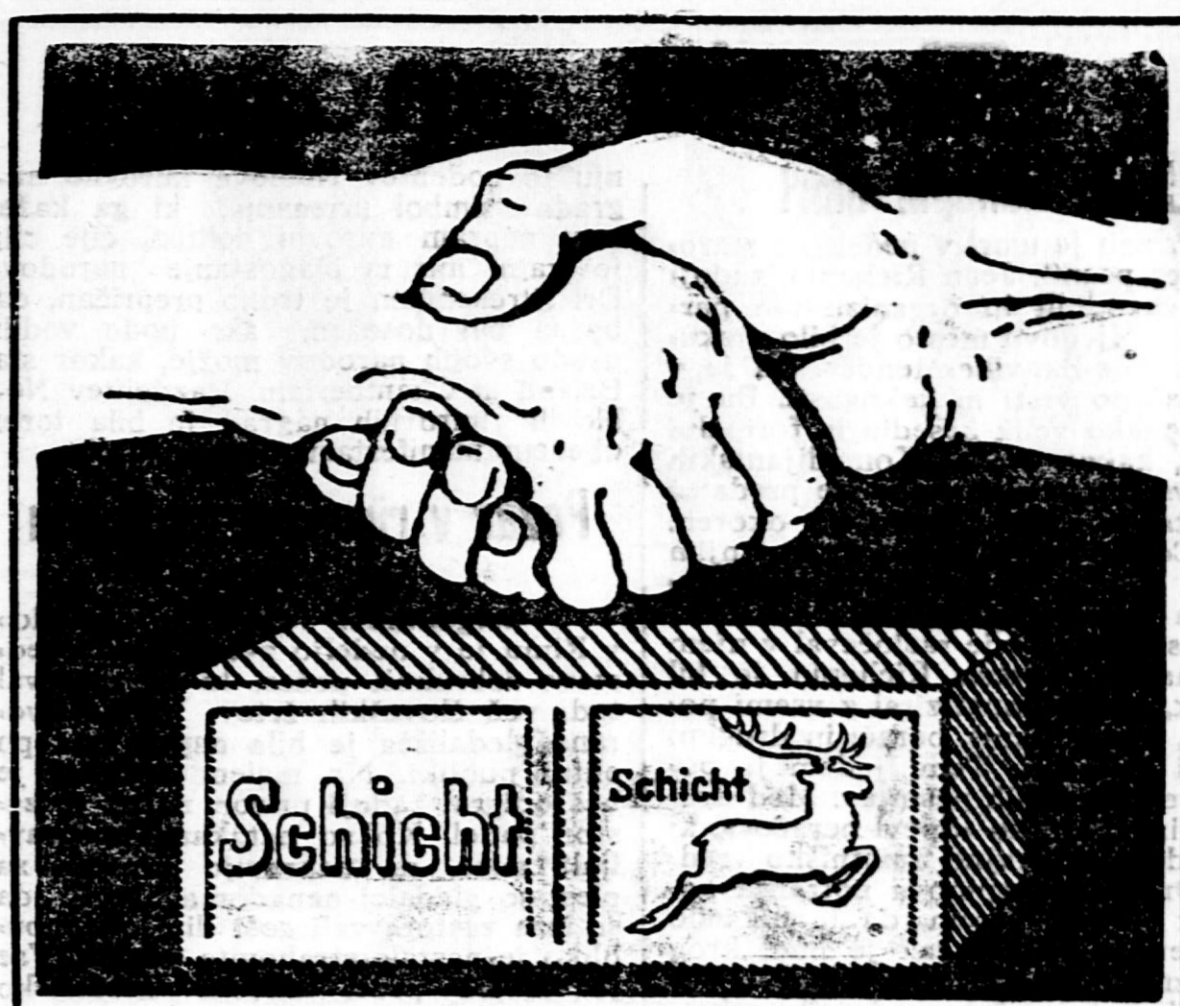
— **m Proslava 50letnice** trgovske nadaljevalne šole v Mariboru. Maribor je slavil minulo nedeljo redek jubilej: petdesetletnico zavoda, ki je posvečen strokovni izobrazbi trgovskega naraščaja. Malokatero mesto se lahko ponaša s tako vzornim zavodom, kakor ga ima po zasluzi domačega trgovstva Maribor. Proslava redekega jubileja je imela zelo svečano obeležje. Slavnostnemu zborovanju, ki se je vršilo v kazinski dvorani, so prisostvovali veliki župan dr. Pirkmajer, mestni župan dr. Leskovar, prosvetni šef dr. Poljanec, zastopnik Trgovske zbornice dr. Pretnar, okrajni glavar dr. Ipvac in narodni poslanec dr. Pivko ter številni drugi zastopniki trgovskih in gospodarskih krogov ter vsi učenci zavoda. Zborovanje je otvoril s lepim nagovorom predsednik Trgovske gremija g. Weigl, ki je pozdravil vse navzoče goste, nato pa je imel slavnostni govor podravnatel šof g. Škof, ki je naglašal veliki pomen zavoda za izobrazbo trgovskega naraščaja. Govorili so še mestni župan dr. Leskovar, zbornični tajnik dr. Pretnar, prosvetni šef dr. Poljanec in drugi. Ob zaključku je trgovski pevski zbor intoniral Vilharjevo »Slovenec, Srb, Hrvat«, tamburaški zbor trgovske mladine pa je zaigral korčnično. Popoldne se je vršil skupen izlet v Limbuš, kjer se je razvila prav prijetna zabava.

— **m Dopsraj kip generala Maistra** je dovršil te dni znani domači kipar Ntko Pirnat. Delo kaže ponovno lep napredek in razvoj domačega umetnika, ki zasluži vso pozornost. Kakor doznavamo, bo delo v prihodnjih dneh razstavljeno.

— **m Gospa Borštnikova,** znana slovenska gledališka umetnica, se je stalno naselila v Mariboru. Želimo ji, da bi se v našem mestu prav dobro počutila.

— **m Druge Beralčeva hiša** pod streho. V soboto so obhajali pri drugu Beralčevi hiši na Kralja Petra drugi sliofci. Poslopije je pod streho in bo tekom prihodnje pomlad dovršeno. S tem je dobil trg Kralja Petra povsem novo, lepo in moderno lice, ki ga je poprel zelo kazila starinska stavba, ki je stala na mestu sedanje Beralčeve hiše.

— **m Proračunska sela občinskega sveta,** ki bi se imela vršiti v ponedeljek dne 13. t. m. je bila preložena na prihodnji ponedeljek, dne 20. t. m. ter se bo nadaljevala vse naslednje dni, dokler ne bo proračun sprejet.

Nerazdružna sta Jelen in Schicht,

znaka edino pravega Schichtovega mila. Jedro in jamstvo čistosti in izbornosti. Varuha perila in rok. Sovražnika truda in muke.

Ne verujite nikomur, da je drugo milo „prav tako dobro“! Ostanite pri tem, kar se je skozi 77 let izkazalo za najboljše.

Gospodarstvo

Poziv na vpis delnic državne Obrtne banke

V svrho organizacije cenenege obrtniškega kredita in na podlagi zakona o Obrtni banki z dne 30. januarja 1926 in bančnih pravil, ki jih je odobril g. minister trgovine in industrije 23. septembra 1926., se osnuje Obrtna banka Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Istočasno s centralo Obrtne banke v Beogradu, se bo ustanovila tudi glavna podružnica v Zagrebu, po čl. 2. bančnih pravil pa podružnice v Ljubljani, Zagrebu, ekspoziature v Splitu, Skoplju in Novem Sadu, kakor tudi v vseh ostalih centrih, kjer se bo pokazala potreba.

Osnovni kapital banke znaša 75 milijonov dinarjev. Takoj ob ustanovitvi banke se vpiše 37.000.000 Din. Država kupi 40 % delnic, obrtniki, njihove žene, obrtniške zadruge in organizacije najmanj 51 %, prijatelji obrtništvja največ 9 %.

Država se odreja vsakemu dobičku, ki bi ji pripadal na od nje vplačani kapital. Po zakonu je banka oproščena plačevanja vseh državnih in samoupravnih davkov in taks. Narodna banka je dolžna reeskontirati portfeljske menice Obrtne banke.

Pri vpisu delnic se plača takoj 20 % od nominalne vrednosti in 5 Din od vsake delnice za ustanovne stroške. Obenem se poda pismena izjava z navedbo imena, primka, bivališča in poklica na tiskovinah, ki se dobe v obrtniških organizacijah.

Pri vpisu delnic, dobi kupec potrdilo o nakupu delnic, po celotnem vplačilu pa stalne delnice. Delnice se glase na ime obrtnika, na ime žene ali obrtne zadruge in organizacije, ali na ime obrtniškega prijatelja. Tri delnice dajo pravico na en glas. Nikdo ne more imeti več nego 25 glasov.

Vpis delnic se vrši od 1. decembra 1926 do 15. januarja 1927.

Ustanovni in agitacijski odbor banke pozivlja s tem na vpis delnic, ki se vrši za Slovenijo: pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah, pri Združeni gospodarski banki v Ljubljani in njenih podružnicah, pri Obrtni banki v Ljubljani in pri podružnicah Narodne banke Kraljevine SHS v Ljubljani in Mariboru. Ustanovni in agitacijski odbor Obrtne banke Kraljevine SHS.

— **g Revizija zakona o taksah.** Zagrebska trgovska zbornica je poslala trgovinskemu ministrstvu spomenico, v kateri govori specialno o reviziji taksnega zakona. Sedanje takse so previsoke in zato zelo ovirajo gospodarsko življenje. Mnoge takse sploh niso več takse, marveč neposredni davki. Spomenica zahteva, naj država pottom revizije zakona zniža takse, kar bi bilo v interesu narodnega gospodarstva.

— **g Ameriška letina volne.** Po poročilih iz Newyorka bo pridelala Amerika letos 18.600.000 bal volne proti 16.000.000 lani. Povprečni pridelek volne je znašal zadnjih pet let 1.514.000 bal.

— **g Kreditiranje avstrijskega izvoza.** Avstrijski trgovinski minister Schürff je izjavil, da se ustanovi v Avstriji pa angleškim vzorcem posodna delniška družba, ki bo skrbela za kreditiranje izvoza. Delniška glavica bo znašala 5 milijonov šillingov. Od tega prevzamejo 40 % zavarovalnice, 25 banke, 35 pa druge gospodarske korporacije. Država ne bo udeležena pri tem podjetju.

— **g Dobave.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. t. m. porudbe za dobavo 800 kg mila; do 14. t. m. za dobavo borovih debel in mehkega lesa. do 28. t. m. pa za dobavo 100 tub kita za uporabo pri pari. — Predmetni pojoi so na vpogled pri ekonomskem odelujanju te direkcije. Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 21. t. m.

ponudbe za dobavo 340 kg cilindrovoega olja, 12000 kg strojnega olja, 170 kg olja za vozike ter 1000 kg lahkega bencina. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 22. t. m. ponudbe za dobavo 130 m³ jamskega lesa. — Direkcija državnih železnic v Zagrebu sprejema do 22. t. m. ponudbe za dobavo 60.000 kg livarskega in 40.000 kg plinskega koksa. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 30. t. m. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave raznega pohštva ter glede dobave raznih lokomotivnih delov in materiala za razsvetljavo. — Dne 4. januarja pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 10.000 kg plesnega bombaža; dne 5. januarja pa glede dobave elektromaterijala in žarnic ter glede dobave 112 valjev za batne obroče. — Upraviteljstvo realne gimnazije v Dubrovniku si bo nabavilo razno pohštvo. — Interesanti nai poslejše svoje ponudbe direktno na omenjeno upraviteljstvo. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki in skicami so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesotni na vpogled.

— **g Izvoz vina iz šibeniškega srezca.** Zadnje čase gre iz skradinske občine mnogo vina v Liko. Črno vino stane 475 hl. Iz Vodice, Zatorna in drugih krajev šibeniškega okoliša je šlo zadnje dni mnogo vina v Zagreb in Ljubljano. Zanimivo je, da je popraševanje po belem vinu letos slabo, dočim je bilo lani veliko.

Sport

— **Stanje prvenstva na Dunaju.** Vodeč BAC je siguran favorit za jesenskega prvaka prve lige. Dosegel je v 11 tekmah 17 točk. Čdigarti ima še eno tekmo, a je irelevantno, ali zmaga ali izgubi. — BAC je bivši klub Ostmark fužioniran v Brittenauer A. C. Se le letos je dospel v prvi razred in s silnim startom porazil najresnejše tekmece Amaterje, Rapid, Vienne, Hakoah itd. Na drugem mestu je Rapid, ki je dosegel v 11 tekmah 15 točk. Admira 11, 15, Simmering 11, 14; FAC 11, 13; Vienna 11, 12; Austria (Amateur) 12, 12; Hakoah 11, 12; Wacker 11, 11; Sportklub 11, 6; Slovan 10, 5; WAC 8, 4; Rudolphshigel 11, 4. — V drugem razredu vodi Hertha z 19 točkami.

— **Izgedi pri tekmi Sturm v GAC.** V Gradcu se je vršila v nedeljo prijateljska tekma med Sturmom in GAC, ki pa je končala v disharmoniji. Sturm, ki je vodil s 3 : 2, je 15 minut pred zaključkom igre zapustil igrišče radi surove igre GAC. Publika je nato vdrila na igrišče in skušala napasti nekoga igralca GAC. Ta se je s težavo rešil v garderobo. Ekscesi so se nadaljevali pred garderobo, nakar je intervenirala policija, ki je izgrednike razpršila.

— **Smrt odličnega sportnika.** V Budapešti je 11. t. m. umrl znani plavač Maribor Sips, ki je lansko leto v prsnem plavanju na 100 m postavil nov svetovni rekord v 1:16. Rademacher je kasneje ta rekord izboljšal na 1:15.3.

— **Redni letni občni zbor SK Hribe** se vrši jutri v sredo, ob pol 8. zvečer v kolo-dvorski restavraciji z običajnim dnevnim redom. V slučaju nesklepčnosti se vrši občni zbor pol ure kasneje ne glede na število udeležencev. Udeležite se zbora v določenem številu. — Odbor.

To in ono

Jean Richepin umrl

V Parizu je umrl v nedeljo v starosti 77 let pesnik Jean Richepin, zadnji izmed zavednih in organiziranih parnasistov. Njegovo mesto je bilo v skupini Coppée-Banville-Mendès. Bil je v prvi vrsti lirski in kavovski. Bil je skoraj enako velik besedni in formalni virtuoz, kakor avtor «Komedijantskih sonetov» Banville, toda šel je predaleč in postal v svojih pesnitvah okoren. Tudi Copée in Mendès imata z njim mnogo skupnega, a vendar se v temeljnih problemih razlikujejo.

Jules Lemaitre je razločeval v njem dve značilni potezi. Richepin je bil upornik, ki je simpatiziral z vsemi postopki, komedijanti, berači in drugimi slimi elementi. Tem ljudem je posvetil večino svojih pesnitev. Med drugim je izdal zbirko «Spevi beračev», ki ima nedvomno trajno umetniško vrednost. Druga Richepinova notranja posebnost je bila v tem, da je bil zelo velik retorik in kot tak je imel krog burzuaških čitateljev, ki bi jih lahko označili kot model modernih salonskih boljševoikov. Richepin zapušča le-gendo francoskega bosjaka, slavo francoskega Gorkega, ki je začel svojo literarno kariero po burnem pustolovskem življenju. Med prva Richepinova dela; ki so dvignila v francoski javnosti mnogo prahu, spada slovita zbirka «Chanson des Gueux» (1876). Takrat je malo manjkalo, da niso avtorja obsodili. Pozneje je izšla zbirka «Les Blasphemes» in še več drugih popularnih pesnitev, iz katerih se oglašajo bo-hemske strune. Kljub temu je bil pesnik razmeroma zgodaj izvoljen za člana francoske akademije. Richepin je pisal mnogo tudi za gledališče. Na odru je dosegel največji uspeh s «Po-tepuhom». Pisal je tudi romane, ki se pa idejno niso razlikovali od njegove poezije. Rojen je bil 1. 1849. v Med-deyju.

Proti mrazu

se pripravite z zimsko suknjo prave angleške kakovosti trdke
Drago Schwab, Ljubljana.

Podelitev Noblove mirovne nagrade

Noblov odbor je podelil mirovno nagrado za l. 1926 francoskemu zunanji ministru Briand in nemškemu zunanji ministru dr. Stresemannu. Lansko mirovno nagrado, ki še ni bila podeljena, sta dobila angleški zunanji minister Chamberlain in ameriški general Dawes v petek popoldne se je vršila v norveški prestolnici Oslo svečana seja odbora za Noblove nagrade, na kateri je zadnji odlikovanec z mirovno nagrado Nansen utemeljeval to-šojno razdelitev nagrade Nansen je naglašal pomen Društva narodov za ohranitev svetovnega miru, kar je naj-važnejša naloga našega stoletja. Mi-rovne diplome so prevzeli nato poslani-ki Francije, Anglije, Nemčije in Ame-rike.

Podelitev Noblove mirovne nagra-de zunanji ministrom Francije, An-glije in Nemčije ter ameriškem vice-razredniku Dawesu, avtorju znanega reparačijskega načrta, je izraz svetov-nega priznanja za spravo med zmago-valci in premaganci. Ta misel se je po-rodila že la ni po Locarnu, toda iz for-malnih razlogov je ni bilo mogoče ta-koj uresničiti. Zato mirovna nagrada za l. 1925 sploh ni bila podeljena. Vsa-ki odlikovanec dobi približno 66.000 nor-veških kron (skoraj 1 milijon dinarjev). Za Noblovo mirovno nagrado je bil predlagan med drugimi tudi češko-slo-vaški ministar dr. Beneš.

Dr. Stresemann je povodom visoke-ge odlikovanja in priznanja izjavil, da mu je Noblova nagrada v veliko ra-dost in začudenje. Po njegovem mne-

nju je podelitev Noblove mirovne nagrade simbol priznanja, ki ga kaže svet napram mirovni politiki, čije cilj je trajni mir in blagostanje narodov. Dr. Stresemann je trdno prepričan, da bo ta cilj dosežen, ako bodo vodili usodo svojih narodov može, kakor sta Briand in Chamberlain. Razdelitev No-blovih mirovnih nagrad je bila torej obnem manifestacija proti vojni

Požar v rimskem varijeteju

Štiri žrtve.

V elegantnem varijeteju «Apollo» v Rimu je v nedeljo zvečer med pred-stavo izbruhn timer požar, ki je zahteval tudi več sloveških žrtve. Velika dvorana gledališča je bila napolnjena po elitni publiki. Na malem odru se je baš odigraval zadnji prizor, nakar je zas-ator padel. Ko so natakariji posprav-ljali mize, da napravijo prostor za ples, so gledalci nenadoma opazili, da se izza zastora vali gost dim. Med pu-bliko je nastala strahovita panika. Vse je drvelo proti izhodu. Gledališko o-sobje je skušalo ogenj udušiti, ven-dar je ta kmalu zajel dekoracije in nato še zastor. V par minutah je bila v plamenu tudi velika dvorana.

Ko je požarna bramba začela gasiti in so mogočni curki vode padali na go-reče poslopje, je nekdo izmed publike zakričal, da naj za božjo voljo rešijo igralce in igralke, ki se še nahajajo v garderobah. V splošni zmedi, ki je bila nastala povodom izbruha požara in ko je vsak gledal, da reši svoje življenje, pač nihče ni računal, da je še kdo v gorečem varijeteju. Hip nato so gasilci in miličniki udrl v goreče poslopje. V garderobi, ki je bila že popolnoma v plamenu, so našli v tesnem objemu plesalko Syrio di Landa in njeno ma-ter, obe že v globoki nezavesti. V drug-em oddelku garderobe je ležala s tež-kiimi opeklinami plesalka Lidia Mah-nik iz Trsta, v neki manjši sobici pa so našli še tretjo plesalko, tudi že ožgano in nezavestno. Vse štiri ponesrečenke so prepeljali z rešilnim vozom v bol-nico. Med prevozom je Mahnikova podlegla težkim poškodbam, a tudi druge tri so v bolnici kmalu izdihale.

Beraška nadloga v Pragi

Kakor vsa večja mesta ima tudi Praga svoj beraško nadlogo. Mestna uprava je podvzela tekom zadnjih let vse mogoče korake, da kolikor mogoče prepreči nadlegovanje pasantov s strani beračev, ki se pojavljajo na vseh prometnih ulicah. V to svrhu je ustanovila moderno urejene ubožnice, kjer so naši zavetja v Prago pristojni reveži, vsakoletno izda milijonske podpore a vse to ni nič zaleglo. Čim je našel eden tak revež zavetje v mestni ubožnici se je na njegovem mestu pojavilo deset drugih. Policija je radi tega posvetila praškim beračem posebno pažnjo. Kma-lu se je potrdila prvotna domneva, da so ti berači v veliki večini le delamržni elementi, ki brezvestno apelirajo na javno podporo. Pretežna večina prihaja redno z dežele celo iz oddaljenih kra-jev. Policija je ugotovila, da je med te-mi berači mnogo simulantov. Nekateri izmed njih imajo celo v okolici lepa po-svestva in naložene večje zneske v de-narnih zavodih. Na podlagi statističnih podatkov, ki jih je sestavilo policijsko ravnateljstvo je ugotovljeno da za-služi berač v Pragi dnevno povprečno po 30 Kč. Iz tega sledi, da darujejo Pražani beračem letno nad 3.300.000 Kč ali okoli 13 milijonov Dinarjev. Večina be-račev pa si s tem denarjem prav nič ne izboljša svojega socialnega položaja, marveč zapije denar po raznih pre-dmestnih breznicah. Mnogi se izgovarja-jo z brezposelnostjo, a v pretežni večini takih slučajev je ugotovljeno, da dela niti iskali niso. Le nezaten del praških beračev je res potreben podpore. Da se tem revežem pomaga je uvedla mestna občina sedaj posebno akcijo, ki se bo pričela izvajati s 1. jan.

Socialni urad mestne občine bo v

to svrhu izdal posebne bloke, ki se bo-doprodajali v trafikah in na poštah. Vsak blok obsega po 25 listov po 10 vi-narjev. Občinstvo bo, mesto da obda-ruje prosjaka z denarjem, kupilo te blo-ke ter dobi vsak berač po en listek. S tem listkom se naj nato zgasi pri soci-jalnem uradu, kjer bodo njegove raz-mere natančno preiskali. Ako je pristo-jen v Prago, bo občina poskrbela, da bo prejel v slučaju potrebe vso pod-poro in oskrbo, ako pa se izkaže, da gre le za izkoriščevalca, pa bo tudi pre-je primerne nagrade. Brez dvoma je, da bo mestna uprava na ta način na eni strani uazanesiljivejšje iztrebila beraško zalego, na drugi strani pa bodo res po-trebni »eveži najsigurneje prišli do za-služene podpore; darovalci pa bodo ime-li zavest, da so pomagali res revežu in ne kakemu pijancu. Slična ustanova bi se izplačala tudi pri nas vsaj v večjih mestih

Trgovina z dekleti

Nedavno smo poročali, da so v Ga-lacu ustavili neko ladjo, ki se je hotela izogniti običajnemu carinskemu pre-gledu in pomoči skrivalj odpluti iz pri-stanišča. Oblasti so dotično ladjo tem-eljito preiskale in našle na dnu 10 slovaških in madžarskih deklet. Ne-srečne žrtve so bile zvezane in name-tane druga na drugo kakor vrči. Usta so imele zamašena z umazanimi cumjumi. Policija se je takoj prepriča-la, da ima opraviti z gnezdom trgovi-na z dekleti, ki se je zlasti po vojni zelo razvila.

Na nedavni konferenci mednarod-nega odbora za pobijanje belega su-ženstva so delegati ugotovili, da cvete trgovina z dekleti najbolj na Češko-slo-vaškem, od koder so odpeljali brez-vestni trgovci največ deklet v južno Ameriko, južno Afriko in v vzhodne države. Krivda seveda ne zadene var-nostne organe, ker se vrši trgovina z dekleti čisto pod pokroviteljstvom vi-sokih državnih funkcionarjev. Trgovci z dekleti so zelo rafinirani in imajo celo mednarodno organizacijo. Doka-zano je, da gre ta barbarska trgovina najbolj v klasje tam, kjer kultura še ni na visoki stopnji. Zato gre v suženstvo največ deklet iz južne Rusije, Rumunije, Poljske, Madžarske in Slovaške. Kot uvozne države pridejo v poštev Brazilija, Argentina, južna Afrika in razna pristaniška mesta v orijentu. Trgovci z dekleti operirajo običajno kot snubači. Naivnim dekletom zado-stuje tudi ponudba dobre službe. Zna-ni trgovec z dekleti Meyrobiz se je 30 krat oženil in vseh 30 žen je prodal v Brazilijo.

Na Dunaju je imela ga. Riehlova salon za damske obleke. Pod to firmo je lovila in prodajala dekleta. Trgovci z dekleti ponujajo službe in možitve celo potom oglasov v novinah. Opasni so osebito oglašji, v katerih se zahteva fotografija.

Zgodovina papirja

Za časopis se porabi toliko papirja, da čez 80 let ne bo več lesa, iz katerega se izdeluje celuloza kot najvažnejša sestavina papirja. Neki angleški novinar je zato svetoval industrijcem, naj za-čno resno razmišljati o tem, kako bi se dal papir izdelovati iz kake druge tv-arine. Dosedaj so pridobivali največ celuloze v gorah Norveške, Rusije in Kana-de. Toda sekanje gozdov napreduje tako hitro, da posek ni mogoče pravo-časno zasaditi z mladim drevmem. Vsa-ko leto posekajc neprimerno več lesa za celulozo kot ga zraste. Zato mora prej ali slej nastati pomanjkanje lesa, potrebnega za produkcijo papirja.

V starih časih ljudje sploh niso ve-deli, kaj je papir. Egipčani so izdelo-vali papirus iz trave, odnosno iz trstja, ki je raslo ob Nilu. Ta papirus so ra-bili tudi Grki in Rimljani, ki so poprej pisali na kamenit ploščice. V prvem stoletju po Kr. je rabil nekdo ustrojeno ovčjo kožo za pisanje. Njegovo lme se v zgodovini ni ohranilo. Na ta način je bil izumljen pergament, brez katerega bi se bilo izgubilo mnogo dragocenih starihskih rokopisov. Skoro do konca srednjega veka so poznali samo per-

gament. Sele v 14. stol. se je pojavil prvi papir, ki so ga izdelovali iz cunj. Japonci in drugi vzhodni narodi so iz-delovali papir tudi iz rastlin.

Z razvojem tiskarske industrije je konzum papirja tako narasel, da cunj za izdelovanje papirja niso več zado-stovale. Pomanjkanje materiala je pri-sililo ljudi, da so začeli iskati novo tv-arino, v kateri bi bilo dovolj celuloze. Prvotno so rabili v ta namen ječmenovo in ovseno slamo ter bilke raznih drugih rastlin. L. 1885 so začeli pridobivati na Norveškem celulozo iz lesa. Skandi-navski borovci so v tem pogledu zelo dobri, ker je v njih mnogo celuloze.

Dandanašnji gospodari sekira v go-zdovih brezobzirno. Pred 20 leti je znašala svetovna produkcija papirja letno 1 milijardo kilogramov. V zadnjih 20 letih se je proizvodnja papirja po-dvojala. Dnevno se tiska na vsem svetu do 30.000 novin. Samo za nje je treba nad 1000 vagonov papirja na dan. Koli-ko papirja je treba sele za zavijanje, pisanje, kartonažo itd. Največ papirja porabi Amerika, kjer izhaja dnevno 15 tisoč novin, od teh nekateri na 60 do 80 straneh, torej cele knjige. Za en sam ameriški dnevnik je treba letno po-vprečno 150.000 dreves.

Veliko opustošenje gozdov za prido-bivanje celuloze dela učenjakom že zdaj skrbi. Na eni zadnjih sej francoske akademije znanosti je neki francoski učenjak predlagal, naj bi poskusili izde-lovati papir iz jesenovih listov. Glede materiala za izdelovanje papirja se nam še ni treba bati, ker lahko služijo v ta namen morske rastline in razna dreve-sa, ki jih je na svetu še mnogo. Pač pa se je bati, da bodo sčasoma izginiti ogromni gozdni kompleksi in da se po-javi v deželah, kjer zdaj ne pogrešajo gozdov. pravi kraški svet.

× Velike obmejne goljufige so razkrili v Sleziiji na češko-slovaški meji. Carinski in veterinarski organi so kar na debelo ponar-jevali živinske potne liste in tako omogo-čali tihotapstvo preko meje. Do sedaj so zaprli okrog 240 oseb.

× Prepovedano predavanje. Znana Edita Kadivec, ki je odsedela radi pover-znih zločinov dveletno ječo na Dunaju in čije afera je vzbujala svej čas po vsej Ev-ropi veliko pozornost, je hotela v nedeljo

na Dunaju predavati o svojem »trpljenju v ječi«. Policija je predavanje prepovedala.

× Vihar prevrnil vlak. Na Norveškem je v nedeljo vihar prevrnil neki osebni vlak v lokomotivo vred; mnogo oseb je bilo pri tem ranjenih. Vagoni so začeli goreti in so popolnoma zgoreli. Iskre so vnele tudi poslopja bližnje postaje, ki so tudi postala žrtve ognja.

× Huda megla v newyorški luki. Nad newyorško luko leži že več dni gosta in neprodorna megla, kakršna že cela leta ni bila. Od 12 potniških parnikov, ki bi morali odpluti, jih je ostalo osem v luki. — Okoli 10.000 potnikov ni moglo odpo-tovati. Tudi ogromni parnik «Majestic» ki je imel 1230 potnikov na krovu, ni mogel odpluti.

× Nesreča na morju. Ne daleč od Han-skava je zadel potniški parnik «Lienshng» na pečin in se potopil. Utotilo je okoli 40 oseb, večinoma Kitajcev.

NOGAVICE
z znamko in žigom
«KLUJUČ»
najboljše, najtrpežnejše,
zato najcenejše.

Prepameten je.

»Ti, zakaj pa nočeš vzeti Sterna za družabnika.«

»Takoj ti bom povedal. On je bil ne-koč zaročenec moje žene, pa jo je pu-stil. — Razumel boš, da ne morem sto-piti v kompanijo s človekom, ki je pa-metnejši od mene.«

Znati je treba.

Še le par dni pred poroko sem zve-del, da izda moja zaročenka mesečno nad 5000 Din za toalete.«

»No, in kaj si nato napravil? To je vendar ogromna vsota.«

»Vzel sem za ženo — njeno šiviljo.«

Popolnoma novo:
Prvič v Ljubljani!!!
Veselo in zabavno!

rekrasna veselo gra
Gospodična-
Gospod

glavnih vlogah naša
 ljubljena zn. nca:

HARRY LIOTKE
 in
OSSI OSWALD

V tem filmu, ki je bil šele pred mesecem dovršen, nudita oba igralca, *Liedtke* in *Oswalda*, toliko zabave in zdravega humorja, kakor se v nobenem filmu. Pogledajte si originalne fotose v naših izložbah.

Predstave ob 4., pol 8. in 9. uri. Predprodaja vstopnic od 11. do pol 1.

Elitni Kino Matice v Ljubljani. Telefon 124.

Najboljše kino v srednji mesta

Gostilna

v večjem trgu v bližini Ljubljane je naprodaj
 eventuelno se da oboje v zakup. Pojasnila
 daje gostilničarska zadruga v Ljubljani,
 Gosposvetska cesta 16.

Železno vino

iz lekarne dr. G. Piccoli,
 Ljubljana, Dunajska ce-
 sta 6 — krepča malokrv-
 ne, nervozne, oslabele
 odrasle in otroke. — Na-
 ročila se točno izvršuje
 jo. 183/T

ZAHVALA.

Vsem, ki ste sočustvovali z nami o priliki smrti naše nepozabne, prelube

MELITE

izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo.

Po-ebno pa se zahvajujemo vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetja, kakor tudi vsem, ki ste rajnki izkazali čast na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 14. decembra 1926. 3872

Rodblini:

Viktor Bohinec Božidar Sliepčević.

Strojensko delo
 na dom prevzema gospa
 — Ponudbe pod «Stroj-
 pisje/3878» na upravo
 «Slov. Naroda».

Oglejte si
 klobuke iz baržuna in
 klobučevine (filca) od
 80 Din naprej — samo v
 modnem salonu Stuchly-
 Meške, Zidovska ul. 3.
 3877

Osamljenec,
 star 28 let, želi znanje
 z osamljenko, 18 do 22
 let staro — Ponudbe na
 upravo «Slov. Naroda»
 pod «Dolgi večeri/3876».

Dve moderno
ovremljeni sobi
 z električno razsvetljavo
 in posebnim vhadom (po-
 leg sodnije) se takoj od-
 dasta Naslov pove upra-
 va «Slov. Nar.». 3883

Lekarna dr. G. Piccoli,
 Ljubljana, Dunajska ce-
 sta št. 6 — priporoča
želodčno tinkturo,
 katera krepča želodec in
 učinkuje odvajalno. —
 Naročila se točno izvr-
 šujejo. 183/T

Moške čevlje

že nošene, dobro ohran-
 jene, št. 43-44 — kupi-
 nim. — Ponudbe pod
 «Čevlji 10» na upravo
 «Slov. Naroda».

Moderno friziranje

in striženje se izvršuje
 pri St. Kelšin hrivec,
 Ljubljana. Kopitarjeva
 ulica 1 175/T

Kontoristinja

zmožna slovenskega in
 nemškega jezika — išče
 službo v pisarni ali kot
 blagajničarka. — Po-
 nudbe pod «Kontoristi-
 nja/3880» na upravo «Slov.
 Naroda».

Starine

n. pr. tabernaklje, sekre-
 tarje, komode, ure gar-
 nitur in lestenice iz lesa,
 srebra, steklene, porce-
 lanasto blago itd. — ku-
 pujem po najvišjih ce-
 nah. — Brze ponudbe na
 Julij pl. Huebmerhofen/
 Silberagl, Zagreb, Ilica
 131. 3879

OCARINJENJE

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro,
 skrbno in po najnižji tarifi **Rajko Turk**, carinski
 posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9, nasproti
 carinarnice. Revizija pravičnega zaračunavanja carine po
 meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

SALAMA
 «Pravstvena nova roba povsem zrele»
se dobiva povsod

trava hrvatska tvornica salame, sušene
 mesa i masli
G. GAVRILOVICA sinovi d. l., Petrinja
 Glavno zastopstvo za Slovenijo:
R. BUNČIN DRUG,
 Ljubljana - Celje

